

עמדת "בשער" בנושא:

חשיבות הוראת ערכי הדמוקרטיה הליברלית ותפישותיה בליבת מערכת החינוך, וחובת הכללתם באופן קבוע בבחינות הבגרות

משרד החינוך פרסם את "תכנית הבגרות הגמישה – מיקוד הלמידה (כלי עזר) באזרחות חטיבה עליונה לשנת תשפ"ו". בפרסום זה מצוינת רשימת תתי-הנושאים שלא יכללו בבחינת הבגרות השנה – ובהם, בין היתר, נושא "תפיסות דמוקרטיות ליברליות" (סעיף 10).

ארגון "בשער – קהילה אקדמית למען החברה בישראל" מתנגד להחלטת משרד החינוך להסיר מהמיקוד פרקים על דמוקרטיה ליברלית ונושאים קשורים, דווקא בימים אלו. נושאים אלו אמורים לעמוד במרכז לימודי האזרחות והחינוך של ילדי וילדות ישראל לערכים דמוקרטיים וליברלים, שכבוד האדם וחירותו עומדים במרכזם, כפי שאלה באים לידי ביטוי במגילת העצמאות.

בסיום הלימודים בתיכון התלמידות והתלמידים הינם בוגרים עם מלוא החובות והזכויות האזרחיות. השמירה על מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית וליברלית מחייבת כי "סל הכלים" שניתן להם יכיל הבנה עמוקה של העקרונות ושל השקפת העולם שבבסיס הממשל הדמוקרטי-ליברלי. לכן, גם אם נהוג בשנים האחרונות שהתלמידות והתלמידים אינם נבחנים בבחינת הבגרות על כל הפרקים שבתוכנית הלימודים, לדעתנו, **הפרק על דמוקרטיה ליברלית חייב להיות תשתית משותפת, מחייבת וקבועה בחומר לבחינה ואינו יכול להיות אופציונלי. התהליכים שמתרחשים בחברה הישראלית בשנים האחרונות מחזקים את ההכרח בדרישה זו.**

ערכי הדמוקרטיה הליברלית: פתיחות, חשיבה ביקורתית המבוססת על עובדות, שוויון וסובלנות, עומדים גם בבסיס הערכים והאתוס האקדמיים. אלו הערכים שלאורם צריך לחנך את ילדי וילדות ישראל במערכת החינוך ובאקדמיה, שבוגריה יובילו בעתיד הלא רחוק את החברה כולה.

לפיכך, ארגון "בשער" קורא לשר החינוך לתקן לאלתר את ההנחיות המוציאות את הנושאים האלה מן החומרים הנדרשים לבחינת הבגרות באזרחות השנה ולכלול אותם **תמיד**, בהיותם נושאי ליבה קריטיים.

מצוינות ופריחה אקדמית בתי-קיימא מחייבות סביבה דמוקרטית ליברלית על מלוא ערכיה. הלימודים באקדמיה מקנים, בצד מיומנות מקצועית גבוהה, גם ערכים. רקע ראוי בנושאים אלו הכרחי להצלחה בלימודים אקדמיים ולהשתלבות ראויה בחברה עם סיומם.

ככל שלא תהייה היענות מיידית של משרד החינוך לקריאתנו, ארגון "בשער" יפעל אל מול המוסדות להשכלה גבוהה להבטיח הקניית עקרונות הדמוקרטיה הליברלית כחלק מהשכלתם האקדמית של הסטודנטים והסטודנטיות, לרבות בדרישה להוכחת בקיאותם בנושא כתנאי להענקת התואר האקדמי.

3.9.25

ארגון "בשער" – קהילה אקדמית למען החברה בישראל (ע"ר) – מאגד מעל 2,000 חברות וחברי סגל אקדמי מכל מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, כולל בין היתר כלות וחתני פרס נובל ופרס ישראל, נשיאות, נשיאים ורקטורים לשעבר, הפועלים למען החברה בישראל ולמען שימור האינטרס הלאומי של המדינה בתחומי ההשכלה הגבוהה, המחקר והאקדמיה – כל אלה הכרחיים לשגשוגה של המדינה בכל תחום ולקיומה כחברה פתוחה, סובלנית ודמוקרטית, חברה שתומכת במחקר איכותי וחדשני ומקדמת ידע, תוך שמירה על עצמאותה ואיכותה של מערכת ההשכלה הגבוהה. יו"ר "בשער" היא פרופ' חגית מסר-ירון.